

ALLERGIAN DIAGNOOSI JA HOITOMUODOT

Koirien allergiat ovat tänäpäivänä yksi suurimmista kiistojen kohteista. Koirien omistajat hakevat epätoivoisesti ratkaisua lemmikkinsä kutinaan ja sitä seuraaviin iho-ongelmiin. Liian usein joudutaan niin epätoivoiseen tilanteeseen koiran kärsimysten kanssa, että lähdetään hakemaan mitä tahansa loogiselta tuntuvaa syytä ja allergia diagnoosista on löydetty helpotus. Liian usein unohdetaan allergisen koiran hoidon mahdolliset seuraamukset. Ravinto skaalaa kavennetaan ja tätä kautta vähennetään koiran mahdollisuuksia oman kehonsa hoitoon. Elintärkeitä rakenne-aineita jää ravinnosta pois.

Miksi allergian toteaminen ja hoito on niin vaikeaa ?

On muistettava mitä allerginen reaktio tarkoittaa. Allerginen reaktio tapahtuu silloin kun koiran oma immunitaetti eli vastustuskyky ei riitä estämään allergeenien tunkeutumista kehoon. Normaali koirassa, keho joka hetki tuhoaa näitä ulkopuolisia tunkeutujia eikä tämä näy ihossa, koiran vastustuskyky hoitaa tämän. Jos koiran ravinnossa ei ole raaka-aineita vastustuskyvyn rakentamiseen, ei koira voi näitä ulkopuolisia vastustaa. Diagnoosi ei välttämättä ole allergia, vaan ravinnepuutos. Eläinlääkärille kutiava koira on painajainen. Syytä voi olla tuhansia, mutta eläinlääkäri ei voi lyhyen vastaanottoajan perusteella tietää miten kyseisen koiran aineenvaihdunta toimii ja onko sillä mahdollisesti vajaa toimintoja tai puutostiloja. Vaikea selkoisuutensa vuoksi kutiavat koirat koetaan yhtenä vaikeimmista mahdollisista potilaista.

Usein sitten ihmetellään miksi eläinlääkärit haluavat tehdä testejä ennen lopullista diagnoosiaan. Syy on yksinkertainen, lähes kaikki iho-oireet saattavat näyttää allergisilta oireilta. Kirpun puremat, ravinne puutokset, parasiitit, hiiva tulehdukset, kapi ja eri ihotulehdukset eivät kliinisesti eroa allergisista reaktioista. Eläinlääkäri on mahdotonta tehdä nopeasti mitään. Ensi oireisiin käy kortisoni (vähentämään kutinaa) ja antibiootti (hoitamaan ihoa). Reaktioihin on myös puututtava nopeasti, ennenkuin asiakkaat (koira ja omistaja) alkavat nojautua kortisonin tuomaan helpotukseen. Kortisonilla on kova vaikutus kehoon, varsinkin maksaan ja vastustuskykyyn. Sivuvaikutuksia voi myös olla useita kuten jano, virtsaamisen lisätarve, nälkä ja muut käytöksen muutokset. Eli syy eläinlääkäriin vaatimiin moniin testeihin on virheellisen diagnoosin suuri mahdollisuus ja hän haluaa varmistaa oikean diagnoosin. On tosiasia, jos testamme 100 koiraa allergia testeillä, osa tuloksista on positiivisia. Tämä ei tarkoita sitä, että koirat ovat allergisia.

Ongelmana on myös se, ettei kutiaville koirille ole olemassa standardi hoitoa, jokaisella eläinlääkärillä on oma tapansa ja metodinsa hoitaa kutiavaa koira. Yleisimpinä tutkinta toimenpiteinä pidetään ruoka testiä, ulostuksen tutkintaa ja kirppukampausta. Joskus verikokeita ja ihokokeita käytetään apuna kutinan alkuperän selvittämisessä. Näitä testejä ei pitäisi tehdä allergian toteamiseksi, vaan ainoastaan vahvistuksena sille, ettei muita mahdollisia syitä unohdeta tai vahingossa ohiteta diagnoosissa.

Esimerkkinä, ruokatestillä tutkitaan onko kyseessä ruoka-allergia tai herkkyys, ulostuksesta tutkitaan onko parasiitteja jne. Näiden tutkimusten jälkeen on tarkistettava koiran ravinnon todellinen ravintopitoisuus puutostilojen selvittämiseksi. Jos mikään edellä mainituista ei tuo vastausta, on syytä jatkotutkimuksiin.

Kortisoni

Allergian yleisin hoito on kortisoni. Kortisonia voidaan käyttää vain lyhen ajan, enintään 2 viikkoa. Prednisone on yleisimmin määrätty kortisoni tuote, mutta omistajan olisi muistettava ettei yhtään allergiaa ole tällä lääkkeellä parannettu. Tämä ainoastaan helpottaa koiran oloa, vähän niin kuin laastari haavaa, siksi aikaa kun muita pitkäaikaisia hoitokeinoja aloitetaan.

Muutammat kortisoni tuotteet eivät ole turvallisia pitempiaikaiseen käyttöön. Tuotteet jotka sisältävät triamcinolone acetonidea, fluocinolone acetonidea, dexamethasonea, sekä betamethasone valeratea. Tutkimukset ovat osoittaneet näiden tuotteiden imeytyvän kahden viikon kuluessa ihon läpi verenkiertoon ja aloittavan tuhon. Turvallisimpana kortisooni tuotteena pidetään hydrocortisonea, jota käytetään useissa hoitorasvoissa ja suihkeissa.

Lisäravinteet

Määrätyt lisäravinteet ovat osoittautuneet hyödyllisiksi allergisen reaktion hoidossa. Gamma-linoli happo yhdistelmät ja eicosapentaenoic happo (mm määrätty kalaöljyt) ovat olleet onnistunut hoitomuoto n.20 % allergia reaktioissa. Koiran keho tuottaa gamma-linoli happoa mm. linoli ja linoleeni hapoista. Koska lisäravinteet ovat täysin turvallisia, niitä on käytetään yhä enenevässä määrin allergia reaktioiden hoitoon.

On olemassa toinen potentiaalinen etu rasvahappo terapiassa, jota vielä ei ole todistettu. Alustavat raportit indikoivat raskaana olevien allergisten naisten, jotka söivät näitä lisäravinteita kolmen viimeisen raskauskuukauden aikana sekä ensimmäisten kolmen kuukauden rintaruokinnan ajan, saattaen vähentää lasten allergisuutta myöhäisemmällä iällä. Vaikka nämä raportit ja tutkimukset ovat vasta esi-asteella, tulokset osoittavat merkittävää kehitystä.

Vaikka vakavan kasvattajan lähtökohtana ei olisi käyttää allergista koiraä siitokseen, rasvahappo lisäravinteilla saattaa olla hyödyllinen vaikutus seuraavalle sukupolvelle, vaikka kyseinen immuunivaje ei ole korjautunut emässä.

Veritesti

Viime vuosina veritesteistä on tullut suosittuja. Kuitenkin niiden tarkkuus jättää paljon toivomisen varaa ja yleensä oikeat tulokset ovat alle 50 %. Näiden arvojen perusteella tehdään johtopäätös, *koira on allerginen*. Tämä johtopäätös tarkoittaa sitä, että koira tuomitaan alle 50 % todistusaineistolla syylliseksi ja saa kärsiä lopun elämänsä. Testi todistaa ainoastaan vasta-aineiden olemassa olon, eikä kerro mistä reaktio on saanut alkunsa, ainoastaan tiedetään kehon tuottavan vasta-aineita.

Esimerkkinä koira jolla on yliherkkyyttä vehnän gluteenille, mutta tämä on pysynyt aisoissa koiran oman vastustuskyvyn toiminnalla. Koiraä puree kirppu ja vastustuskyky ei riitä gluteenin sekä kirpun pureman aiheuttaman yhteishyökkäyksen torjuntaan. Allerginen reaktio näyttää olevan todella paha, vaikka tosiasiasa näin ei ole. Jotta tämän koiran diagnoosissa ja hoidossa päästään oireen hoidosta syyn hoitoon, on lähestymistavan oltava kokonaisvaltaisempi. On tutkittava kaikki mahdolliset vaikuttajat stressistä parasiitteihin, kirpun puremista ravintopuutukseen, ennenkuin lähdetään testaamaan verta tai ihoa. Allergia testi yksin ei selvitä kutinan syytä. Peruskaavana pidetään 150-200 = rajatapaus, 200-400 = positiivinen. Omien kokemuksiemme mukaan, koira jonka arvot naudanelian kohdalla näyttivät 224 eli testin mukaan positiivinen, syö nyt nautaa sekä lisäksi riisiä ja vehnää, jotka olivat rajatapauksia. Eläinlääkäri luokitteli koiran allergisiksi näille tuotteille. Koira voi hyvin, syy oli ravinnepuutos, ei allergia. Vastaavia tapauksia on ollut jo useita ja tästä syystä emme pidä näitä testejä hyödyllisinä haettaessa ongelman syytä.

Yhteenvetona

Arviot puhtasrotuisten koirien eri allergioista vaihtelevat 10 - 15 % välillä, eli allergiaa on olemassa. On oltava varma diagnoosin oikeellisuudesta ennen lopullisen hoidon päätöstä, sillä on suuri ero lyhyt aikaisen helpotuksen ja elinaikaisen hoidon välillä.

Omistajan kannattaa selvittää onko koira todellisuudessa allerginen vai ei. Kärsiikö koira ravinne puutoksesta vai ei. Tämä on helppoa ja kaiken lisäksi halpaa. Koiran kärsimyksiä ei jatketa ja mahdollisuus koiran normaliin elämään kannattaa selvittää.

Lyhytaikainen kutinan helpotus aikaan saadaan lääkkeillä, oireita helpotettua dieettiruualla jne, mutta näistä ei kumpikaan sovellu pitkäaikaiseen, loppu elämän kestävään hoitoon.

Tällä hoidetaan oireita, ei syytä. Koiran on saatava ravinneaineita ravinnostaan ja dieettiruuan pahin ongelma on sen ravintoaineiden vajavuudessa. Pelkistetty dieetti ei riitä koiran kehon tarpeisiin.

Kirjoittanut: Olli Wuorimaa

Referenssejä: Lowell Ackerman, D.V.M.,PhD.